

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 marca 2016 r.

Pozycja 179

POSTANOWIENIE

z dnia 8 marca 2016 r.

Sygn. akt Ts 357/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.G. w sprawie zgodności:

art. 94 § 1 w zw. z art. 93 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, ze zm.) w zw. z art. 506 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) z 42 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 listopada 2015 r. (data nadania) J.G. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 94 § 1 w zw. z art. 93 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U.2013.395, ze zm.; dalej: kpw) w zw. z art. 506 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U.89.555, ze zm.; dalej: kpk) są niezgodne z art. 42 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Sąd Rejonowy w W. wyrokiem nakazowym z lutego 2015 r. skazał skarżącego na grzywnę w wysokości 1000 złotych oraz orzekł zakaz prowadzenia przez niego wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat. W wyniku wniesionego sprzeciwu od powyższego wyroku Sąd Rejonowy w W. wydał w kwietniu 2015 r. wyrok skazujący skarżącego na karę aresztu w wymiarze 10 dni. Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z lipca 2015 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Zdaniem skarżącego, kwestionowane regulacje przez wyłączenie zasady *reformationis in peius* w istotny sposób naruszają konstytucyjne prawo do obrony. W wypadku spełnienia przesłanek wydania wyroku nakazowego – w ocenie skarżącego – obwiniony ma prawo oczekiwać, składając sprzeciw, że nie zostanie skazany na karę surowszą. W jego przekonaniu sprzeciw od wyroku nakazowego, jeżeli został wniesiony wyłącznie na korzyść strony skarżącej, nie powinien prowadzić do pogorszenia jej sytuacji procesowej. W przeciwnym wypadku –

jak twierdzi – wprowadza się barierę psychologiczną w postaci obawy, czy też lęku, że zgłoszenie sprzeciwu doprowadzi do orzeczenia kary surowszej.

Wraz ze skargą konstytucyjną skarżący wniósł o wstrzymanie wykonania orzeczonej względem niego wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z lipca 2015 r. kary aresztu. W uzasadnieniu wskazał, że nigdy wcześniej nie miał styczności z zakładem karnym, a wykonanie wyroku mogłoby spowodować duże zmiany w jego psychice.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jej merytoryczne rozpoznanie jest uzależnione od spełnienia przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i art. 60 oraz art. 64-66 ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Skargom konstytucyjnym niespełniającym tych warunków, a także skargom, co do których zaistniały okoliczności przewidziane w art. 77 ust. 3 ustawy o TK, Trybunał odmawia nadania dalszego biegu.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie o TK, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Analizowanej skardze konstytucyjnej nie może zostać nadany dalszy bieg ze względu na jej oczywistą bezzasadność. Skarżący twierdzi, że brak obowiązywania zakazu *reformatio-nis in peius* w odniesieniu do orzeczeń zapadłych po wniesieniu sprzeciwu od wyroku nakazowego narusza jego prawo do obrony, gdyż pozwala na wymierzenie w nich kary surowszej od tej wydanej w wyroku nakazowym. Przede wszystkim Trybunał zauważa, że skarżący w sposób nieprawidłowy wskazał zaskarżone przepisy. Zgodnie z art. 93 § 1 kpw „Sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Sąd orzeka bez udziału stron”. Natomiast na podstawie art. 94 § 1 kpw „Do wyroku nakazowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 504 i 505 z wyłączeniem zdania drugiego, a także art. 506 § 1-3, § 5 i 6 Kodeksu postępowania karnego”. Z kolei w myśl zakwestionowanego w skardze art. 506 § 3 kpk „W razie wniesienia sprzeciwu wyrok nakazowy traci moc; sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych”. Z przywołanych przez skarżącego przepisów nie wynika, że w postępowaniu prowadzonym po wniesieniu sprzeciwu od wyroku nakazowego nie obowiązuje zakaz *reformatio-nis in peius*. Podstawą do jego wyłączenia jest natomiast przepis art. 506 § 6 kpk, który stanowi, że: „Sąd rozpoznający sprawę po wniesieniu sprzeciwu nie jest związany treścią wyroku nakazowego, który utracił moc”. Oznacza to, że skarżący nieprecyzyjnie wskazał przepisy, które kształtują jego sytuację prawną w postępowaniu w sprawach o wykroczenia prowadzonym po wniesieniu sprzeciwu od wyroku nakazowego.

Przechodząc do oceny samego zarzutu niezgodności zakwestionowanych przepisów z art. 42 ust. 2 Konstytucji, Trybunał stwierdza, że jest on oczywiście bezzasadny. Przede wszystkim Trybunał wskazuje, że postępowanie nakazowe ma charakter szczególny, odformalizowany. Podkreśla przy tym, że wyrok nakazowy jest wydawany jedynie na podstawie materiału zgromadzonego w aktach sprawy na posiedzeniu bez udziału stron. Stanowi on zatem swoistą propozycję rozstrzygnięcia kierowaną przez organ procesowy do obwinionego, którą może on zaakceptować. Jeżeli nie wniesie on od niego sprzeciwu, wyrok nakazowy staje się prawomocny. Jeżeli zaś obwiniony nie zgadza się z propozycją rozstrzygnięcia przedstawioną przez organ, może skorzystać ze swojego konstytucyjnego prawa i wnieść szczególny środek zaskarżenia – sprzeciw. Musi on jednak wówczas wskazać, że nie aprobuje tego rozstrzygnię-

cia, a to automatycznie powoduje utratę mocy prawnej przez wyrok nakazowy i rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym. Ze względu zatem na charakter wyroku nakazowego, a zwłaszcza tryb jego wydawania, sąd rozpoznający sprawę w trybie zwyczajnym nie jest związany jego treścią. W postępowaniu w trybie zwykłym rozstrzygnięcie wydawane jest po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w pełnym zakresie, co oznacza, że mogą się ujawnić w jego toku dodatkowe, wcześniej nieznane okoliczności. Zważywszy więc na to, że postępowanie nakazowe prowadzone jest jedynie na podstawie akt sprawy, ewentualne związanie sądu rozpoznającego sprawę w trybie zwykłym, treścią rozstrzygnięcia wydanego w trybie nakazowym uniemożliwiałoby dokonanie korekty orzeczeń opartych na błędnych ustaleniach.

Ponadto Trybunał przypomina, że postępowanie w trybie zwykłym prowadzone jest całkowicie od początku. Skarżący zachowuje zatem możliwość realizowania swojego prawa do obrony w jego toku w postępowaniu przed sądem tak *a quo*, jak i *ad quem*. Wyrok nakazowy stanowi jedynie przejaw przyspieszania postępowania wykroczeniowego, jednakże w razie braku jego akceptacji obwiniony może żądać przeprowadzenia postępowania w trybie zwykłym. Oczywiście bezzasadnym jest twierdzenie, że brak obowiązywania zakazu *reformationis in peius* w postępowaniu prowadzonym po wniesieniu sprzeciwu od wyroku nakazowego w żaden sposób nie narusza prawa do obrony.

W odniesieniu do wniosku skarżącego o wstrzymanie w trybie art. 68 ust. 1 ustawy o TK wykonania wyroku Sądu Okręgowego w G. z lipca 2015 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że postanowienie tymczasowe jest ściśle związane z postanowieniem wydanym w sprawie skargi konstytucyjnej. Rozstrzygnięcie w sprawie wydania postanowienia tymczasowego jest rozstrzygnięciem akcesoryjnym. Wydanie postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej uniemożliwia zatem zastosowanie art. 68 ust. 1 ustawy o TK w niniejszej sprawie. W związku z powyższym, na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy o TK, Trybunał Konstytucyjny postanowił nie uwzględnić wniosku.

Powyższe ustalenia – w myśl art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK – są podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.